

er is geschreven (3)

de Tenach -de Hebreeuwse Bijbel

7 november 2024
Nunspeet

¹ Wat is dan het voorrecht van de Jood,
of wat is het nut van de besnijdenis?

ΤΙ ΟΥΝ ΤΟ ΠΕΡΙΣΣΟΝ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑΙΟΥ

wat? dan het voorrecht van-de Jood

Wat is dan het voorrecht van de Jood

Η ΤΙΣ Η ΩΦΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΤΟΜΗΣ

of wat? de baat van-de besnijdenis

of wat is het nut van de besnijdenis

² Velerlei in elk opzicht.

In de eerste plaats toch dit,
dat hun de woorden Gods zijn toevertrouwd.

heel de Hebreeuwse (evenals de Griekse Bijbel!) is geschreven door Joden!

ΠΟΛΥ	ΚΑΤΑ		ΠΑΝΤΑ	ΤΡΟΠΟΝ	ΠΡΩΤΟΝ		ΜΕΝ
veel	in-overeenstemming-met	elke	wijze	eerst			inderdaad
Velerlei	in	elk	opzicht	In de eerste plaats			dit

[ΓΑΡ]	ΟΤΙ	ΕΠΙΣΤΕΥΘΗΣΑΝ		ΤΑ	ΛΟΓΙΑ	ΤΟΥ	<u>ΘΕΟΥ</u>
want	dat	-zij-werden-toevertrouwd	de	gezegden	van-de		God
toch	dat	hun... ..zijn toevertrouwd	de	woorden	_		Gods

waarom geen 'Oude Testament'?

- de Schrift spreekt van een 'verbond' (= tweezijdig contract), niet van een 'testament' (= eenzijdige wilsbeschikking);
- de term is ook niet accuraat omdat 'het oude verbond' pas aanving in 2500 AH:
  - de periode van Adam tot Mozes (vergl. Rom.5:14) valt daar dus buiten

het woord TeNaCH...

een Hebreeuws acroniem voor:

1. Torah = de Wet/onderwijzing
= de vijf boeken van Mozes
2. Neviim = de Profeten
3. Chetoeviem = de Geschriften

de afkorting komt niet in de Bijbel voor,
wel de indeling waar het voor staat >

44 Dit zijn mijn woorden, die Ik tot u sprak,
 toen Ik nog bij u was,
 dat alles wat over Mij geschreven staat
 (1) in **de wet** van Mozes
 en (2) **de profeten**
 en (3) **de psalmen** moet vervuld worden.

*de Psalmen representeren de Geschriften
 (Chetoeviem) als eerste boek*

ΟΤΙ ΔΕΙ	ΠΛΗΡΩΘΗΝΑΙ	ΠΑΝΤΑ ΤΑ	ΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑ	ΕΝ ΤΩ ΝΟΜΩ
dat ^{het-is-bindend}	vervuld-te-words	alle	de-dingen	geschreven-zijnde~
dat moet	vervuld worden	alles	wat	geschreven staat

ΜΩΥΣΕΩΣ	ΚΑΙ	ΤΟΙΣ	ΠΡΟΦΗΤΑΙΣ	ΚΑΙ	ΨΑΛΜΟΙΣ	ΠΕΡΙ	ΕΜΟΥ
van-Mozes	en	in-de	profeten	en	in-psalmen	aangaande	mij
van Mozes	en	de	profeten	en	de psalmen	over	Mij

⁴ ... het bloed van al de profeten, dat vergoten is sinds de nederwerping der wereld, van **het bloed van Abel tot het bloed van Zacharias**, die omgebracht is tussen het altaar en het tempelhuis.

*de moord op Zacharias (2Kron.24:20,21) in de dagen koning Joas (800 v. Chr.) is de laatste godsdienstige moord vermeld in de Hebreeuwse Bijbel (=Kronieken)
Jezus volgt de indeling van de Tenach!*

1. de Wet (Torah)

of de Pentateuch = de vijf boeken van Mozes

1. Genesis

Beresjiet (> in den beginne) בְּרֵאשִׁית

samengesteld door Mozes op basis
van de TOLEDOTH (= documenten
van de aartsvaders)

1. de Wet (Torah)

of de Pentateuch = de vijf boeken van Mozes

1. Genesis

Beresjiet (> in den beginne) בְּרֵאשִׁית

2. Exodus

Sjemot (> namen) שְׁמוֹת

1. de Wet (Torah)

of de Pentateuch = de vijf boeken van Mozes

1. Genesis

Beresjiet (> in den beginne) בְּרֵאשִׁית

2. Exodus

Sjemot (> namen) שְׁמוֹת

3. Leviticus

Wajikra (> en Hij riep) וַיִּקְרָא

1. de Wet (Torah)

of de Pentateuch = de vijf boeken van Mozes

1. Genesis

Beresjiet (> in den beginne) בְּרֵאשִׁית

2. Exodus

Sjemot (> namen) שְׁמוֹת

3. Leviticus

Wajikra (> en Hij riep) וַיִּקְרָא

4. Numeri

Bemidbar (> in de woestijn) בְּמִדְבָּר

1. de Wet (Torah)

of de Pentateuch = de vijf boeken van Mozes

1. Genesis

Beresjiet (> in den beginne) בְּרֵאשִׁית

2. Exodus

Sjemot (> namen) שְׁמוֹת

3. Leviticus

Wajikra (> en Hij riep) וַיִּקְרָא

4. Numeri

Bemidbar (> in de woestijn) בְּמִדְבָּר

5. Deuteronomium

HaDvariem (> de woorden) הַדְּבָרִים

II. de Profeten (Neviim)

1. Jozua/Richteren

- gerekend als één boek
- één opeenvolgend historisch verslag
- geschreven/geredigeerd door Samuël, de eerste profeet:
Hand.3:24
"En al de profeten, van Samuel af en vervolgens, zovelen er hebben gesproken, hebben ook deze dagen aangekondigd."
- geschreven in de tijd dat er inmiddels een koning was (Richt. 17:6; 18:1; 19:1; 21:25)
"Nu gebeurde het in die dagen, toen er geen koning in Israel was...."

II. de Profeten (Neviim)

1. Jozua/Richteren

2. Samuël (1/2) & Koningen (1/2)

- in de LXX vier boeken, maar in de Tenach gerekend als één boek
- historisch ook opéénvolgend
- het eerste deel geschreven door Samuël >

²⁹ De geschiedenis van koning David, uit vroeger en later tijd, zie, deze staat beschreven in de geschiedenis van **de ziener Samuel**, van **de profeet Natan** en van **de ziener Gad**...

m.a.w. Kronieken verwijst naar het eerdere boek van Samuël/Koningen

II. de Profeten (Neviim)

1. Jozua/Richteren

2. Samuël (1/2) & Koningen (1/2)

- in de LXX vier boeken, maar in de Tenach één boek
- historisch ook opéénvolgend
- het eerste deel geschreven door Samuël
- verder geschreven/geredigeerd door (vooral) Jesaja >

²² Het overige van de geschiedenissen van Uzzia,
 uit vroeger en later tijd, heeft **de profeet**
Jesaja, de zoon van Amoz, **beschreven**.

in het boek 'Koningen'

יְשַׁעְיָהוּ	כָּתַב	וְהָאֲחֵרֹנִים	הָרֵאשִׁימִים	עֲזִיָּהוּ	דְּבָרֵי	וְיֵתֵר
Jesaja	hij-schrijft	ende-laatste	de-eerste	Uzzia	zaken-van	en-rest-van
Jesaja	heeft-beschreven	en-later-tijd	uit-vroeger	van-Uzzia	van-de-geschiedenissen	het-overige

הַנְּבִיא	אֶמּוּז	בֶּן
de-profeet	Amoz	zoon-van
de-profeet	van-Amoz	de-zoon

³² Het overige van de geschiedenis van Hizkia, en zijn vrome daden, zie, zij zijn **beschreven in het Gezicht van DE PROFEET JESAJA**, de zoon van Amoz, in **HET BOEK DER KONINGEN van Juda en van Israel.**

m.a.w. Jesaja schreef het boek der Koningen

הַנְּבִיא	הַנְּבִיא	עַל-	אֲמוֹץ	בֶּן	יִשְׁעַיָּהוּ	בְּחִזּוֹן	כְּתוּבִים	הֵנָּה
op de-profeet	de-profeet	in de-profeet	Amoz	zoon-van	Jesaja	invisioen-van	geschreven-zijnden	aanschouwwhen!
in de-profeet	de-profeet	in de-profeet	van-Amoz	de-zoon	van-Jesaja	in-het-Gezicht	zijn-beschreven	zie-zij

סֵפֶר	מְלִכֵי	יְהוּדָה	וְיִשְׂרָאֵל
boekrol-van	koningen-van	Juda	en-Israel
het-boek	der-koningen	van-Juda	en-van-Israel

II. de Profeten (Neviim)

1. Jozua/Richteren
2. Samuël (1/2) & Koningen (1/2)
3. Jesaja

=> twee opeenvolgende boeken (nl. Koningen en Jesaja) van dezelfde schrijver

II. de Profeten (Neviim)

1. Jozua/Richteren
2. Samuël (1/2) & Koningen (1/2)
3. Jesaja
4. Jeremia

II. de Profeten (Neviim)

1. Jozua/Richteren
2. Samuël (1/2) & Koningen (1/2)
3. Jesaja
4. Jeremia
5. Ezechiël

II. de Profeten (Neviim)

1. Jozua/Richteren
2. Samuël (1/2) & Koningen (1/2)
3. Jesaja
4. Jeremia
5. Ezechiël
6. de Twaalf ('kleine' profeten):

1. Hosea
2. Joël
3. Amos
4. Obadja
5. Jona
6. Micha
7. Nahum
8. Habakuk
9. Zefanja
10. Haggai
11. Zachari
12. Maleachi

III. de Geschriften (Chetoeviem)

- de indeling van Wet, Profeten en Geschriften is niet chronologisch maar hiërarchisch. Niet volgorde is bepalend maar rangorde.
- deze indeling dateert vanaf Ezra
- de profeten roepen op tot terugkeer naar Mozes => Mozes en Elia (Mal.4:4,5)
- de Geschriften zijn allen koninklijk van oorsprong of aard

III. de Geschriften (Chetoeviem)

1. Psalmen
2. Spreuken
3. Job

} wijsheidsboeken

III. de Geschriften (Chetoeviem)

1. Psalmen
  2. Spreuken
  3. Job
  4. Hooglied
  5. Ruth
  6. Klaagliederen
  7. Prediker
  8. Esther
- } wijsheidsboeken
- } 5 feestrollen
Megillot

III. de Geschriften (Chetoeviem)

1. Psalmen
  2. Spreuken
  3. Job
  4. Hooglied
  5. Ruth
  6. Klaagliederen
  7. Prediker
  8. Esther
  9. Daniël
  10. Ezra/Nehemia >
- wijsheidsboeken
- 5 feestrollen
Megillot

⁶ deze **Ezra** trok op uit Babel.

Hij was een schriftgeleerde,
bekwaam in de wet van Mozes, welke JAHWEH,
de God van Israel, gegeven had...

uit het hogepriesterlijk geslacht (Ezra 10:10)

וְזֶה	פְּרָשָׁן	הַנְּשִׂטָּן	אֲשֶׁר	נָתַן	הַמֶּלֶךְ	אֶרְתַּחְשֶׁטָּא	לְעֹזְרָא	הַכֹּהֵן
end-dit	afschrift-van	het-officiële-bericht	dat	hij-geeft	de-koning	Artachsasta	tot-Ezra	de-priester
nu-dit-is	het-afschrift	van-de-brief	die	meegaf	koning	Arthahsasta	aan-Ezra	de-priester-

הַסֵּפֶר	סֹפֵר	דְּבָרַי	מִצְוֹת	יְהוָה
deschrijver	schrijver-van	zaken-van	instructies-van	Jahwe
-schriftgeleerde	die-was-geleerd	in-de-woorden	van-de-geboden	des-HEREN

⁶ deze **Ezra** trok op uit Babel.

Hij was een schriftgeleerde,
bekwaam in de wet van Mozes, welke JAHWEH,
de God van Israel, gegeven had...

Hebr. SOPHER = SCHRIJVER > het ww. 'tellen'

- *het (her)schrijven/ kopiëren van Bijbeltekst werd letter-voor-letter (na)geteld*
- *Ezra is de eerste in de Bijbel die 'schriftgeleerde' (lett. schrijver) wordt genoemd*
- *volgens Talmoed heeft Ezra de orde van 'schriftgeleerden' opgericht waaruit ook het 'kwadraatschrift' onstond > later de Masoreten*

¹¹ Dit nu is het afschrift van de brief, die koning Artachsasta meegaf aan de **priester-schriftgeleerde Ezra**, die **geleerd was in de woorden** van de geboden en voorschriften van JAHWEH voor Israel:

וְזֶה	פְּרָשָׁן	הַנְּשִׂטָּון	אֲשֶׁר	נָתַן	הַמֶּלֶךְ	אַרְתַּחְשַׁסְתָּא	לְעֶזְרָא	הַכֹּהֵן
end-dit	afschrift-van	het-officiële-bericht	dat	hij-geeft	de-koning	Artachsasta	tot-Ezra	de-priester
nu-dit-is	het-afschrift	van-de-brief	die	meegaf	koning	Arthahsasta	aan-Ezra	de-priester-

הַסֵּפֶר	סֵפֶר	דְּבָרֵי	מִצְוֹת	יְהוָה
des-schrijver	schrijver-van	zaken-van	instructies-van	Jahwe
-schriftgeleerde	die-was-geleerd	in-de-woorden	van-de-geboden	des-HEREN

III. de Geschriften (Chetoeviem)

1. Psalmen
2. Spreuken
3. Job
4. Hooglied
5. Ruth
6. Klaagliederen
7. Prediker
8. Esther
9. Daniël
10. Ezra/Nehemia
11. Kronieken (1/2)

het laatste boek van de Tenach
(vergl. Luc.11:50,51)

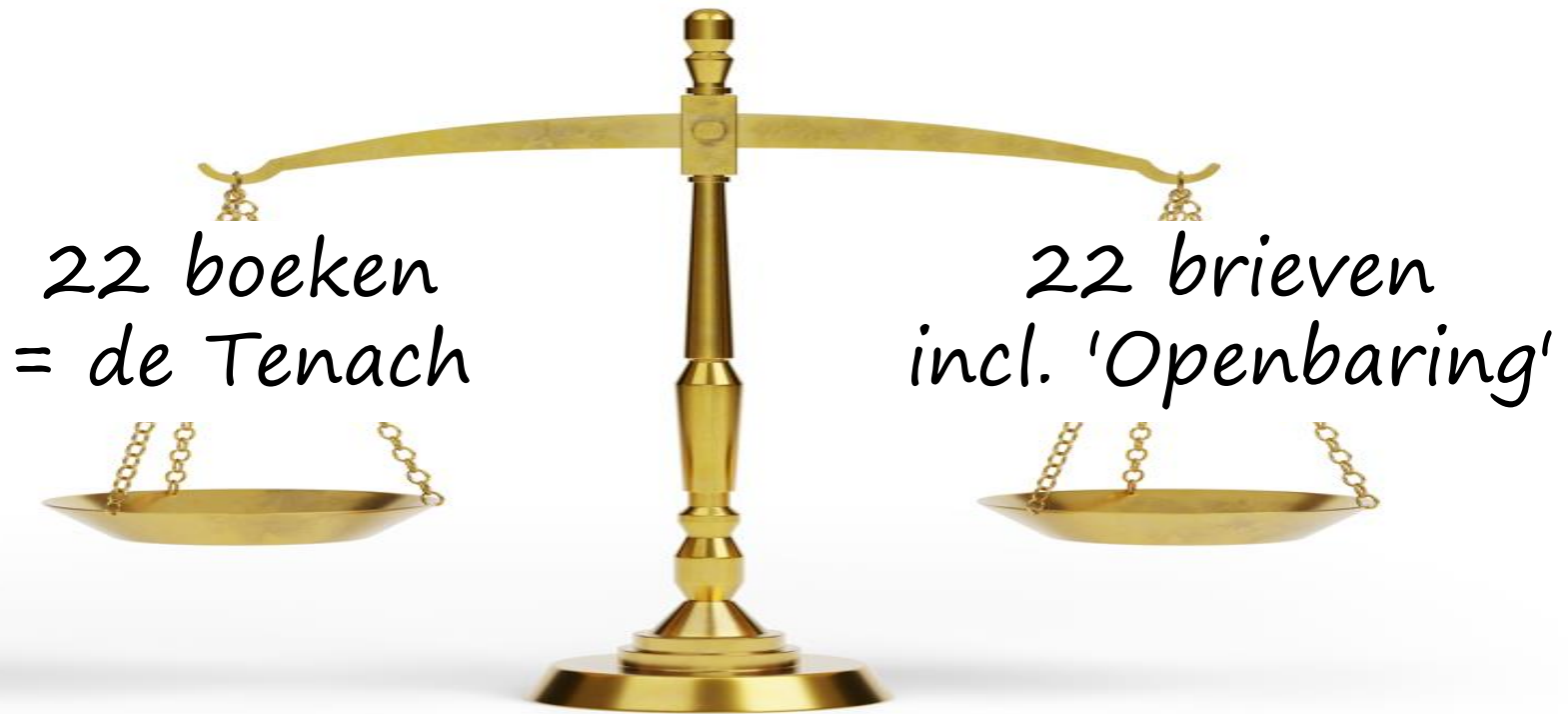
symmetrische indeling van de Bijbel

betekenis van 22 boeken

- overeenkomend met de letters van het Hebreeuwse alfabeth
- Alfabetische passages (acrostichon)
- Jakob = de 22e patriarch die model staat voor het volk waaraan God zijn woorden heeft toevertrouwd (Ps.147:19)
- de telling van 22 boeken in de Tenach vinden we terug bij...
  - 'Jubileën' (ca. 220 v. Chr.)
  - Flavius Josephus
  - Origenes
  - Hieronymus

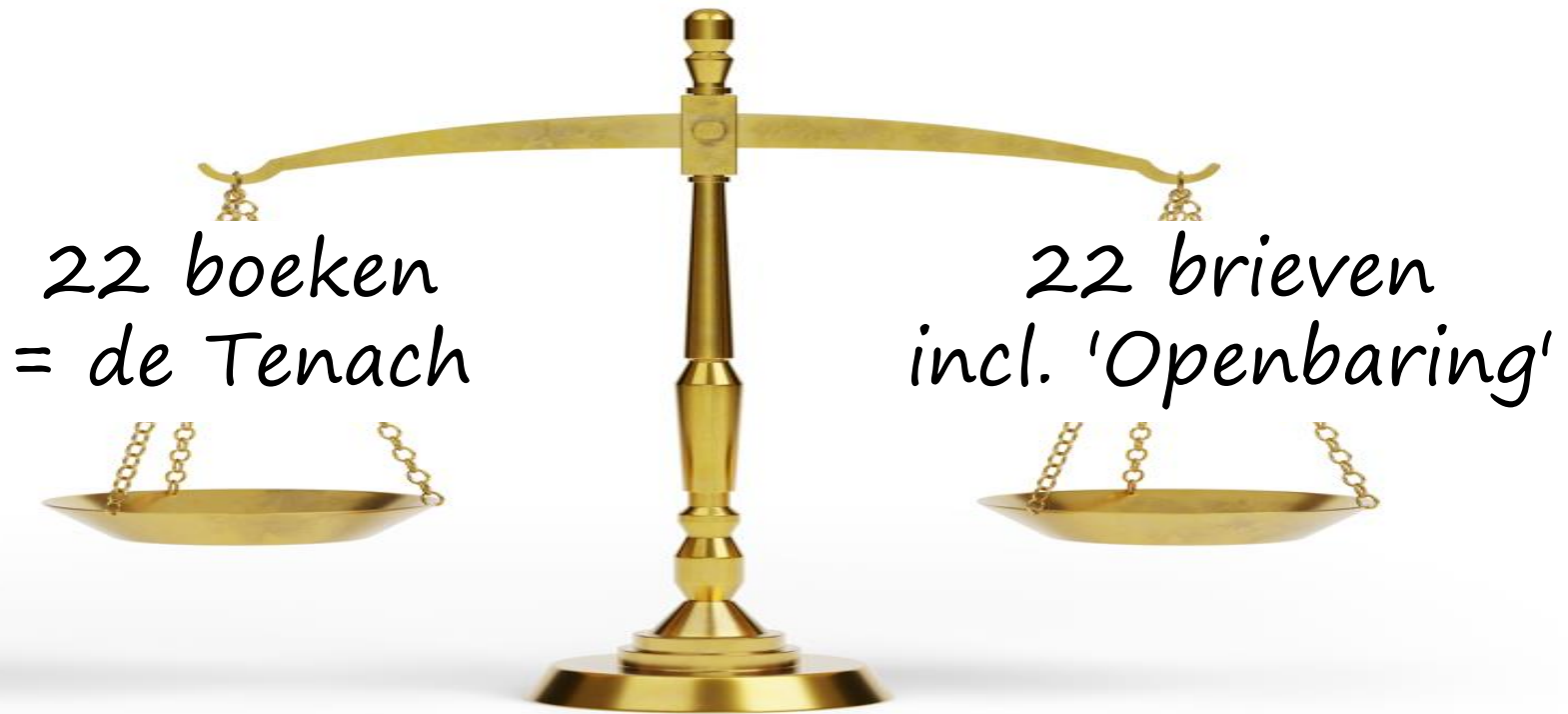
de symmetrie van de Bijbel

de 5 centrale historische boeken

1. Matteüs
2. Marcus
3. Lucas
4. Johannes
5. Handelingen

de symmetrie van de Bijbel

5 centrale historische boeken

22

5

22

$$22 + 5 + 22 = 49$$
$$= 7 \times 7!!!$$